

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Фтизіатрія з дитячою фтизіатрією»

1. Загальна інформація

Назва факультету	Медичний
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, 228 Педіатрія, другий рівень вищої освіти (магістерський), денна форма
Навчальний рік	2023/2024
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	Фтизіатрія з дитячою фтизіатрією, ОК 26.3 Педіатрія, у.т.ч. дитячі інфекції, фтизіатрія, клінічна імунологія, клінічна фармакологія, ОК 26
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	Фтизіатрії і пульмонології, 79066, Львів, вул. Зелена 477; (032)236-89-42; kaf_phthysiology@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри (контактний e-mail)	Професор Костик Ольга Петрівна kaf_phthysiology@meduniv.lviv.ua
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	5-ий
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	10-ий
Тип дисципліни /модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Ольга Костик, д.мед.н., професор; kaf_phthysiology@meduniv.lviv.ua Уляна Чуловська, к.мед.н., доцент; ulyana_62@ukr.net Зоряна Піскур, к.мед.н., в.о.доцента; zorjanapiskur@gmail.com Наталія Галишич, к.мед.н., асистент; kaf_phthysiology@meduniv.lviv.ua Ольга Сахелашвілі-Біль, асистент; olyabil9@gmail.com
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	Ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	Доцент Чуловська Уляна Богданівна; ulyana_62@ukr.net
Кількість кредитів ECTS	2

Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самотійна робота студентів)	60 год. (8 год. лекцій / 22 год. практичних занять / 30 год. СРС)
Мова навчання	Українська
Інформація про консультації	
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази	КНП ЛОР «Львівський регіональний фтизіо-пульмонологічний клінічний лікувально-діагностичний центр»; 79066, Львів, вул. Зелена, 477; (032)236-89-00

2. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Фтизіатрія з дитячою фтизіатрією» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки магістрів педіатрії. Студенти вивчають епідеміологію, методи своєчасного виявлення і діагностики, клініко-діагностичні ознаки туберкульозу, основні принципи лікування хворих на туберкульоз, профілактику туберкульозу та заходи інфекційного контролю; вдосконалюють вміння опитування та об'єктивного обстеження хворого, інтерпретувати дані лабораторних та інструментальних досліджень, формулювати клінічний діагноз, призначити лікування, надати екстрену медичну допомогу.

3. Мета і цілі курсу

1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фтизіатрія з дитячою фтизіатрією» є здобуття студентами фундаментальних знань з фтизіатрії, оволодіння сучасними методами діагностики, диференціальної діагностики, лікування, профілактики туберкульозу, формування здатності використовувати знання, уміння, навички для вирішення різних задач професійної діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я.

2. Цілі навчання:

- визначати фактори ризику виникнення туберкульозу;
- інтерпретувати результати туберкулінових проб, бактеріологічних методів дослідження харкотиння;
- визначати клінічні форми туберкульозу і формулювати клінічний діагноз відповідно до класифікації;
- скласти схему обстеження хворого на туберкульоз, аналізувати отримані дані;
- призначати стандартні схеми лікування хворим на туберкульоз органів дихання;
- визначати наслідки лікування хворих на туберкульоз органів дихання;
- діагностувати невідкладні стани у хворих на туберкульоз та надавати їм екстрену допомогу.

3. Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни (загальні і спеціальні компетентності).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей.

Інтегральна компетентність - здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач професійної діяльності лікаря-педіатра та практичних проблем у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань судової та військової експертизи та/або здійснення інновацій. Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини (педіатрії). Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 ЗК3 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
 ЗК4 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
 ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.
 ЗК7 – Здатність працювати в команді.
 ЗК8 – Здатність до міжособистісної взаємодії.
 ЗК9 – Здатність спілкуватись іноземною мовою.
 ЗК10 – Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
 ЗК11 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
 ЗК13 – Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
 ЗК14 – Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
 ЗК15 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

ФК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
 ФК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
 ФК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозів туберкульозу.
 ФК4 – Здатність до визначення необхідного режиму праці і відпочинку при лікуванні та профілактиці туберкульозу.
 ФК5 – Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці туберкульозу у пацієнтів різного віку: немовлят, дітей, підлітків та дорослих.
 ФК6 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики туберкульозу у дорослих, а також пацієнтів дитячого та підліткового віку.
 ФК7 – Здатність до діагностування невідкладних станів у дорослих, дітей та підлітків.
 ФК8 – Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги дитині.
 ФК10 – Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
 ФК13 – Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
 ФК14 – Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо туберкульозу.
 ФК16 – Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
 ФК24 – Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами. Здатність до проведення експертизи працездатності.
 ФК25 – Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

4. Пререквізити курсу

Студенту для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни «Фтизіатрія з дитячою фтизіатрією» необхідні базові знання та результати навчання наступних дисциплін:

- анатомія людини – знати анатомію органів дихання;
- фізіологія – знати фізіологію органів дихання;
- патоморфологія – знати патоморфологічні зміни органів при туберкульозі;
- патофізіологія – знати патофізіологію органів дихання;

- мікробіологія – знати морфологічну будову, властивості, патогенність та вірулентність мікобактерій туберкульозу, методи їх виявлення в харкотинні та інших матеріалах, вміння зібрати матеріал для бактеріологічного дослідження, оцінити отримані результати;
- фармакологія – знати антимікобактеріальні препарати, механізми дії, побічні явища, вміння їх призначити хворому;
- пропедевтика внутрішньої медицини – знати методику опитування та об'єктивного огляду хворого, вміння зібрати анамнез та оглянути пацієнта, оцінити отримані дані;
- пропедевтика педіатрії – знати методику опитування та об'єктивного огляду дитини, вміння зібрати анамнез та оглянути дитину;
- радіологія – знати рентгенологічні особливості органів грудної клітки в нормі і при патології, рентгенологічні симптоми і синдроми, вміння виявити та інтерпретувати рентгенологічні зміни в легенях;
- внутрішня медицина – знати клінічні прояви, рентгенсеміотику захворювань дихальної системи, вміння провести диференціальну діагностику хвороб органів дихання;
- гігієна та екологія – знати методи профілактики захворювань;
- епідеміологія – знати ланки епідеміологічного процесу (джерело інфекції, шляхи передачі інфекції, сприйнятливність організму).

5. Програмні результати навчання

- ПРН-1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміння здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН-2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН-3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т. ч. педіатричних) проблем.
- ПРН-4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.
- ПРН-5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дорослого пацієнта і дитини, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.
- ПРН-6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я.
- ПРН-7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.
- ПРН-8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в

умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

- ПРН-9. Визначати характер та принципи лікування хворих на туберкульоз (консервативне, оперативне), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вмiти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- ПРН-10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування дорослих, дітей і підлітків на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН-14. Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- ПРН-17. Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- ПРН-19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
- ПРН-20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.
- ПРН-21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- ПРН-24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- ПРН-25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
- ПРН-27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.
- ПРН-29. Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

Список результатів навчання		
Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн-знання, Ум-уміння, К-компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	<i>Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання.</i>	Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти
<i>Зн-1 Ум-1 К-1 АВ-1</i>	Знати структуру професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність шляхом оновлення та інтеграції знань. Ефективно формувати комунікаційну стратегію для успішного здійснення професійної діяльності. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.	<i>ПРН-1</i>
<i>Зн-2 Ум-2 К-2 АВ-2</i>	Знати та розуміти фундаментальні і клінічні біомедичні науки на рівні, достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я. Вміти застосовувати знання з фундаментальних і клінічних біомедичних наук для успішного вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я. Ефективно застосовувати міжособистісні зв'язки з використанням знань з фундаментальних і клінічних біомедичних наук для успішного вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я. Нести відповідальність за використання знань з фундаментальних і клінічних біомедичних наук для успішного вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.	<i>ПРН-2</i>
<i>Зн-3 Ум-3 К-3 АВ-3</i>	Знати та розуміти наукові здобутки у сфері охорони здоров'я для формування спеціалізованих концептуальних знань. Вміти застосувати наукові здобутки у сфері охорони здоров'я для формування спеціалізованих концептуальних знань. Ефективно формувати комунікаційну стратегію для успішного проведення досліджень, критичного осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем. Нести відповідальність за успішне проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та	<i>ПРН-3</i>

	дотичних до неї міждисциплінарних проблем.	
<i>Зн-4</i>	Знати провідні клінічні симптоми і синдроми.	<i>ПРН-4</i>
<i>Ум-4</i>	Вміти виділяти провідні клінічні симптоми і синдроми, використовуючи дані анамнезу, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, та встановлювати попередній клінічний діагноз.	
<i>К-4</i>	Ефективно формувати комунікаційну стратегію для виділення провідних клінічних симптомів і синдромів та встановлення попереднього клінічного діагнозу.	
<i>АВ-4</i>	Нести відповідальність за вірне встановлення попереднього клінічного діагнозу.	
<i>Зн-5</i>	Знати стандартні схеми та методики опитування, фізикального обстеження дорослого пацієнта і дитини.	<i>ПРН-5</i>
<i>Ум-5</i>	Вміти зібрати скарги дорослого пацієнта і дитини, анамнез хвороби та життя, провести загальний і детальний огляд хворого, дати оцінку отриманих даних.	
<i>К-5</i>	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом та його родичами.	
<i>АВ-5</i>	Нести відповідальність за вибір способу комунікації, якісне проведення огляду та клінічну оцінку отриманих даних.	
<i>Зн-6</i>	Знати основні принципи встановлення клінічного діагнозу.	<i>ПРН-6</i>
<i>Ум-6</i>	Вміти аналізувати отримані дані обстеження пацієнта для встановлення клінічного діагнозу.	
<i>К-6</i>	Обґрунтовано інформувати пацієнта та/чи родичів про клінічний діагноз.	
<i>АВ-6</i>	Нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановлення клінічного діагнозу.	
<i>Зн-7</i>	Знати стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень.	<i>ПРН-7</i>
<i>Ум-7</i>	Вміти призначити лабораторне та інструментальне обстеження хворого шляхом застосування стандартних методик, аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого.	
<i>К-7</i>	Обґрунтовано призначити та донести до пацієнта та/чи його родичів (опікунів) інформацію щодо переліку необхідних лабораторних та інструментальних досліджень.	
<i>АВ-7</i>	Нести відповідальність за правильне призначення лабораторних та інструментальних досліджень, своєчасне і вірне оцінювання їх результатів.	
<i>Зн-8</i>	Знати головні клінічні синдроми, які можуть зумовити тяжкість стану потерпілого/постраждалого.	<i>ПРН-8</i>
<i>Ум-8</i>	Вміти визначати головний клінічний синдром, який зумовив тяжкість стану потерпілого/постраждалого, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин, у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.	
<i>К-8</i>	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при визначенні головного клінічного синдрому, який зумовив тяжкість стану потерпілого/постраждалого за будь-яких обставин, у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та	

<i>AB-8</i>	<p>обмеженого часу.</p> <p>Нести відповідальність за правильне визначення головного клінічного синдрому, який зумовив тяжкість стану потерпілого/постраждалого, за будь-яких обставин, у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.</p>	
<i>Зн-9</i> <i>Ум-9</i> <i>К-9</i> <i>AB-9</i>	<p>Мати спеціалізовані знання алгоритмів та стандартних схем лікування туберкульозу.</p> <p>Вміти визначати принципи та характер лікування різних форм туберкульозу.</p> <p>Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів (опікунів) власні висновки щодо принципів та характеру лікування.</p> <p>Нести відповідальність за прийняття рішення щодо принципів та характеру лікування захворювання.</p>	<i>ПРН-9</i>
<i>Зн-10</i> <i>Ум-10</i> <i>К-10</i> <i>AB-10</i>	<p>Знати алгоритми та стандартні схеми визначення режиму праці та відпочинку, лікувального харчування дорослих, дітей і підлітків при туберкульозі.</p> <p>Вміти визначати необхідний режим праці та відпочинку, правильного харчування хворих на туберкульоз.</p> <p>Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів (опікунів) висновки щодо необхідного режиму праці та відпочинку, правильного харчування при туберкульозі.</p> <p>Нести відповідальність за обґрунтованість призначення режиму праці та відпочинку, харчування хворому при лікуванні туберкульозу.</p>	<i>ПРН-10</i>
<i>Зн-14</i> <i>Ум-14</i> <i>К-14</i> <i>AB-14</i>	<p>Знати тактику надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах у фтизіатрії.</p> <p>Вміти надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.</p> <p>Обґрунтовано інформувати пацієнта та/чи родичів про необхідність надання невідкладної допомоги та отримати згоду на медичне втручання.</p> <p>Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.</p>	<i>ПРН-14</i>
<i>Зн-17</i> <i>Ум-17</i> <i>К-17</i> <i>AB-17</i>	<p>Мати спеціалізовані знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій.</p> <p>Вміти виконувати медичні маніпуляції.</p> <p>Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта, та/чи його родичів (опікунів) висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій.</p> <p>Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.</p>	<i>ПРН-17</i>
<i>Зн-19</i> <i>Ум-19</i> <i>К-19</i>	<p>Знати протиепідемічні та профілактичні заходи щодо виникнення та розповсюдження туберкульозу серед населення.</p> <p>Вміти провести санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи, скеровані на запобігання зараження та захворювання туберкульозом населення.</p> <p>Інформувати населення про необхідність проведення</p>	<i>ПРН-19</i>

<i>AB-19</i>	профілактики туберкульозу. Нести відповідальність за своєчасне та якісне проведення профілактики туберкульозу.	
<i>Зн-20</i> <i>Ум-20</i> <i>К-20</i> <i>AB-20</i>	Знати основні епідеміологічні показники туберкульозу, систему протиепідемічних заходів інфекційного контролю туберкульозу. Вміти провести протиепідемічні заходи в осередку туберкульозної інфекції. Інформувати населення та медичний персонал про необхідність проведення протиепідемічних заходів в осередку туберкульозної інфекції та строгого дотримання вимог інфекційного контролю в медичних закладах. Нести відповідальність за своєчасність організації протиепідемічних заходів в осередку туберкульозної інфекції та строге дотримання вимог інфекційного контролю в медичних закладах.	<i>ПРН-20</i>
<i>Зн-21</i> <i>Ум-21</i> <i>К-21</i> <i>AB-21</i>	Знати методику пошуку необхідної інформації у професійній літературі, інтернет ресурсах. Вміти аналізувати, оцінити та застосувати отриману інформацію. Встановлювати міжособистісні зв'язки для пошуку, аналізу, оцінки отриманої інформації. Нести відповідальність за аналіз та адекватну оцінку отриманої інформації з професійної літератури, інтернет ресурсів.	<i>ПРН-21</i>
<i>Зн-24</i> <i>Ум-24</i> <i>К-24</i> <i>AB-24</i>	Знати основні правила індивідуальної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності. Вміти забезпечити необхідний рівень індивідуальної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій. Застосовувати навички міжособистісної взаємодії для забезпечення необхідного рівня індивідуальної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій. Нести відповідальність за забезпечення необхідного рівня індивідуальної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій.	<i>ПРН-24</i>
<i>Зн-25</i> <i>Ум-25</i> <i>К-25</i> <i>AB-24</i>	Знати шляхи донесення власних знань, висновків та аргументації з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців. Вміти зрозуміло і однозначно донести власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців. Встановлювати міжособистісні зв'язки для донесення власних знань, висновків та аргументації з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців. Нести відповідальність за зрозуміле і однозначне донесення власних знань, висновків та аргументації з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.	<i>ПРН-25</i>
<i>Зн-27</i> <i>Ум-27</i>	Вільно володіти державною та англійською мовами на рівні усного та письмового спілкування. Вміти вільно спілкуватись державною та англійською мовами для обговорення питань професійної діяльності, досліджень та проектів.	<i>ПРН-27</i>

<i>К-27</i>	Встановлювати міжособистісні зв'язки для вільного спілкування державною та англійською мовами для обговорення питань професійної діяльності, досліджень та проектів.	
<i>АВ-27</i>	Нести відповідальність за вміння вільно спілкуватись державною та англійською мовами для обговорення питань професійної діяльності, досліджень та проектів.	
<i>Зн-29</i>	Знати особливості специфічної профілактики туберкульозу (вакцинація, ревакцинація БЦЖ).	<i>ПРН-29</i>
<i>Ум-29</i>	Вміти організувати та провести специфічну профілактику туберкульозу.	
<i>К-29</i>	Інформувати населення про необхідність проведення своєчасної специфічної профілактики туберкульозу.	
<i>АВ-29</i>	Нести відповідальність за якісне та своєчасне проведення вакцинації, ревакцинації БЦЖ.	

6. Формат і обсяг курсу

Формат курсу	Очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
Лекції	8	
Практичні	22	
Самостійні	30	

7. Тематика та зміст курсу

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
Л-1	Визначення туберкульозу як наукової та практичної проблеми. Історія розвитку фтизіатрії. Епідеміологія туберкульозу, етіологія, патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі.	Туберкульоз як соціальна, медична та наукова проблема. Основні етапи розвитку вчення про туберкульоз. Основні епідеміологічні показники та їх динаміка за останні 10-15 років. Збудник туберкульозу, морфологічна будова, властивості. Зараження туберкульозом, шляхи проникнення і поширення МБТ в організмі людини. Гуморальний та клітинний імунітет їх механізми.	ПРН-1 ПРН-2 ПРН-3 ПРН-21 ПРН-25 ПРН-27	Костик О. П.
Л-2	Організація виявлення і діагностики туберкульозу.	Шляхи і методи виявлення туберкульозу. Категорії населення з підвищеним ризиком захворювання на туберкульоз. Участь медичних працівників у виявленні туберкульозу. Методи мікробіологічної і рентгенологічної діагностики. Туберкулінодіагностика.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8	Костик О.П.
Л-3	Загальні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз.	Загальні принципи лікування хворого на туберкульоз. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз. Критерії вилікування хворих на	ПРН-9 ПРН-10	Костик О.П.

		туберкульоз		
Л-4	Первинні і вторинні форми туберкульозу.	Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування первинних і вторинних форм туберкульозу.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8	Костик О. П.
П-1	Епідеміологія туберкульозу. Етіологія, патогенез туберкульозу. Клінічна класифікація туберкульозу. Мікробіологічна діагностика туберкульозу.	Основні епідеміологічні показники туберкульозу (інфікованість, захворюваність, хворобливість, смертність). Фактори ризику захворювання на туберкульоз. Збудник туберкульозу, морфологічна будова, властивості. Зараження туберкульозом, шляхи проникнення і поширення МБТ в організмі людини. Клінічна класифікація туберкульозу. Формулювання діагнозу туберкульозу згідно з класифікацією. Методи мікробіологічної діагностики туберкульозу.	ПРН-6 ПРН-7	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
П-2	Організація виявлення туберкульозу. Методи виявлення і діагностики туберкульозу (рентгенологічні, туберкулінова шкірна проба, тест вивільнення гамма-інтерферону). Загальні принципи лікування хворих на туберкульоз. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз.	Категорії населення з підвищеним ризиком захворювання на туберкульоз. Методи рентгенологічного обстеження хворих. Рентгенологічні синдроми. Клінічні форми туберкульозу легень в рентгенологічному зображенні. Мета туберкулінодіагностики. Проба Манту з 2 ТО ППД-Л. Тест вивільнення гамма-інтерферону. Загальні принципи лікування хворого на туберкульоз. Антимікобактекріальні препарати. Стандартні схеми лікування хворих на туберкульоз. Спостереження за станом хворих на туберкульоз у процесі лікування. Критеріївилікування хворих на туберкульоз.	ПРН-7 ПРН-9 ПРН-10 ПРН-17	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
П-3	Туберкульоз невстановленої локалізації. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Первинний туберкульозний комплекс. Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Ускладнення	Морфологічна основа туберкульозу невстановленої локалізації. Клінічні прояви, перебіг, диференціальна діагностика, лікування. Клініко-рентгенологічні форми туберкульозу внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Патогенез, патоморфологія, клініка, перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування наслідки. Патогенез і патоморфологія первинного туберкульозного комплексу. Клінічні прояви, перебіг,	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8 ПРН-9 ПРН-10	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.

	первинних форм туберкульозу. Дисемінований туберкульоз легень. Міліарний туберкульоз. Туберкульоз нервової системи і мозкових оболонки. Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки.	діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Ускладнення туберкульозу внутрішньогрудних лімфатичних вузлів та первинного туберкульозного комплексу. Патогенез і патоморфологія дисемінованого туберкульозу легень. Клінічні варіанти перебігу та їх рентгенологічні ознаки. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування дисемінованого туберкульозу. Наслідки. Патогенез і патоморфологія міліарного туберкульозу. Клінічні варіанти, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Патогенез і патоморфологія туберкульозного менінгіту. Клініка, особливості діагностики та перебігу, диференціальна діагностика, лікування, наслідки.		
П-4	Вогнищевий та інфільтративний туберкульоз легень. Казеозна пневмонія. Фіброзно-кавернозний та циротичний туберкульоз легень. Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Туберкульозний плеврит (в тому числі емпієма). Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Ускладнення вторинних форм туберкульозу: кровохаркання, легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс, хронічне легеневе серце, амілоїдоз внутрішніх органів.	Патогенез і патоморфологія, методи виявлення, клініка і перебіг вогнищевої та інфільтративної форми туберкульозу. Особливості перебігу казеозної пневмонії. Класифікація туберкульозу легень. Причини формування фіброзно-кавернозного туберкульозу легень. Патогенез, патоморфологія, основні клінічні синдроми, рентгенологічні ознаки фіброзно-кавернозного та циротичного туберкульозу легень. Диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Патогенез, патоморфологія і класифікація туберкульозних плевритів. Основні клінічні синдроми плевритів. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Патогенез, клініка, діагностика і принципи лікування кровохаркання, легеневої кровотечі, спонтанного пневмотораксу, хронічного легеневого серця і амілоїдозу. Надання екстреної допомоги при легеневій кровотечі, спонтанному пневмотораксі.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8 ПРН-9 ПРН-10 ПРН-14 ПРН-17	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
П-5	Профілактика туберкульозу.	Соціальна профілактика. Санітарна профілактика її завдання. Робота в осередку туберкульозної інфекції з профілактики туберкульозу. Вакцинація і ревакцинація БЦЖ.	ПРН-19 ПРН-20 ПРН-	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.

		Хіміопротифілактика туберкульозу, покази, методика проведення. Інфекційний контроль.	24 ПРН-29	
СРС-1	Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз. Функціональні та інструментальні методи в діагностиці туберкульозу.	Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз: скарги, анамнез захворювання, перебіг, епідеміологічний анамнез, перенесені захворювання, умови праці та побуту; фізикальні методи обстеження: (пальпація, перкусія, аускультация); діагностичне значення змін у гемограмі. Функціональні методи обстеження. Дослідження функції зовнішнього дихання (спірометрія). Електрокардіографічне дослідження.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
СРС-2	Неспецифічна терапія хворих на туберкульоз. Хірургічне лікування. Санаторно-курортне лікування.	Гігієно-дієтичний режим, патогенетичне, симптоматичне лікування хворих на туберкульоз. Методи хірургічного лікування туберкульозу. Показання до оперативного втручання при туберкульозі. Санаторно-курортне лікування хворих на туберкульоз.	ПРН-9 ПРН-10	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
СРС-3	Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів. Туберкульоз кісток і суглобів. Клініка, діагностика, лікування.	Патогенез, патоморфологія, клінічні форми туберкульозу периферичних лімфатичних вузлів. Діагностика, лікування. Клініка туберкульозу кісток і суглобів. Діагностика, лікування.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8 ПРН-9 ПРН-10	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
СРС-4	Туберкульоз легень, поєднаний з професійними пиловими захворюваннями.	Пневмоконіози. Класифікація, патоморфологія, форми, перебіг. Силікоз. Силікотуберкульоз. Клініка, рентгенологічна характеристика, лікування.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8 ПРН-9 ПРН-10	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
СРС-5	Туберкульоз у поєднанні із вагітністю. Туберкульоз у хворих на цукровий діабет, виразкову хворобу шлунку.	Розвиток туберкульозу у вагітних. Клініка, діагностика туберкульозу при вагітності. Особливості лікування. Перебіг, діагностика, лікування туберкульозу у хворих на цукровий діабет і виразкову хворобу шлунку.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7 ПРН-8 ПРН-9 ПРН-10	Чуловська У.Б. Піскур З. І. Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
СРС-6	Туберкульоз у хворих на ВІЛ/СНІД.	Виявлення туберкульозу у ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД. Особливості перебігу туберкульозу у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.	ПРН-4 ПРН-5 ПРН-6 ПРН-7	Чуловська У.Б. Піскур З. І.

		Лікування і профілактика туберкульозу у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.	ПРН-8 ПРН-9 ПРН-10 ПРН-19 ПРН-20 ПРН-24	Галишич Н.М. Сахелашвілі-Біль О.І.
--	--	--	--	---

Методи навчання

Словесні – пояснення, інструктаж, навчальна дискусія.

Наочні – ілюстрування (таблиці, рентгенограми, результати аналізів та інших методів обстеження);
- демонстрація (діагностичних та лікувальних маніпуляцій).

Практичні – формування вмінь і навичок клінічного обстеження хворих, виконання передбачених програмою медичних маніпуляцій, надання невідкладної допомоги.

Інтерактивні – які передбачають роботу в малих групах для виконання певного пакету завдань; моделювання клінічних ситуацій.

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Контроль здійснюється комплексним оцінюванням теоретичної і практичної підготовки студента на підставі усного опитування, тестового контролю, вирішення клінічних ситуаційних завдань, демонстрації практичних вмінь та навичок. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-ри бальною (національною) шкалою з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Критерії оцінювання

Оцінювання усної відповіді студента

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал; послідовно, грамотно і логічно його викладає, тісно пов'язує теорію з практикою, вільно справляється з питаннями.	Студент твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає, не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання.	Студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, порушує послідовність у викладенні матеріалу.	Студент не знає програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.

Оцінювання вирішення тестових завдань

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
100-91%	90-76%	75-51%	50 і менше%

Оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Точно сформульований та повністю обґрунтований клінічний діагноз у пацієнта і складений план лікування.	Точно сформульований та частково обґрунтований клінічний діагноз у пацієнта, допущені неточності при складанні плану лікування.	Виникли труднощі при обґрунтуванні клінічного діагнозу, складанні плану лікування пацієнта.	Не дано відповіді на завдання задачі.

Оцінювання демонстрації практичної навички

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
------------	---------	--------------	----------------

Студент оволодів практичними навичками, що передбачені програмою.	Студент виконує практичні навички, але припускає не принципові помилки.	Студент в процесі виконання практичних навичок допустив серйозні помилки.	Студент не виробив практичних навичок; не сформував вмінь передбачених програмою.
---	---	---	---

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру/ диференційований залік – 60%/40% за 200-бальною шкалою
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні заняття і отримав не менше, ніж 72 бали за поточну успішність

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до диференційованого заліку становить 120 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 72 бали.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Фтизіатрія» проводиться у формі диференційованого заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Диференційований залік проводиться у письмовій формі відповідно до розкладу. Форма проведення є стандартизованою і включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Пакет завдань диференційованого заліку містить 50 тестових завдань II рівня складності, 2 клінічні ситуаційні задачі.

Критерії оцінювання диференційованого заліку

Тестовий контроль	Клінічні ситуаційні задачі
Вірне вирішення тестового завдання – 1 бал (максимальна кількість балів – 50)	«відмінно» 15 балів
	«добре» 10 балів
	«задовільно» 5 балів
	«незадовільно» 0 балів

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні диференційованого заліку становить 80 балів.

Мінімальна кількість балів при складанні диференційованого заліку – не менше 50.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином: $x = \frac{СА \times 120}{5}$

9. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог до студента при вивченні «Фтизіатрії з дитячою фтизіатрією» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Студентам пояснюють цінність набуття нових знань; академічні норми, яких необхідно дотримуватися; чому вони важливі; що таке академічна доброчесність, які її цінності та функції; сутність та причини неприпустимості академічного плагіату; заохочують здобувачів вищої освіти самостійно виконувати навчальні завдання, коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Здобувачі вищої освіти повинні розвивати клінічне мислення, фундаментальними і спеціальними знаннями, уміннями щодо основних закономірностей розвитку хвороб, їх діагностики та лікування.

Навчальна дисципліна «Фтизіатрія з дитячою фтизіатрією» є обов'язковою для студентів спеціальності 228 «Педіатрія». Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з цієї дисципліни.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації, окрім випадків, дозволених викладачем;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики і деонтології здобувачами вищої освіти:

- у навчальних і професійних ситуаціях діяти з позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладу охорони здоров'я.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх практичних заняттях є обов'язковим (окрім випадків відсутності за поважною причиною).

Політика перескладання тем та відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання
- перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та студента позаурочний час.

10. Література

Обов'язкова:

1. Фтизіатрія. нац. підручник / За редакцією В.І.Петренка,. – Київ.: ВСВ «Медицина», 2015. – 472 с.
2. Пульмонологія та фтизіатрія: підручник у 2-х томах / За ред. Ю.І.Фещенка, В.П.Мельника, І.Г.Ільницького. – Київ, Львів: Атлас, 2009. – 1336 с.
3. Фтизіатрія. Навчальний посібник /за редакцією В.П. Мельника , І.Г.Ільницького. – Київ – Львів: Атлас, 2008. – 304с.
4. Наказ МОЗ України від 19.01.2023р. № 102 "Стандарти медичної допомоги "Туберкульоз"

Додаткова:

5. Миколишин Л.І., Піскур З.І. Організація виявлення та діагностики позагрудного туберкульозу у дітей. Навчальний посібник. – Львів: ЛНМУ, 2016. – 108с.
6. Профілактика туберкульозу: навчальний посібник для студентів, лікарів-інтернів та лікарів / В.І.Петренко, М.Г.Долинська, А.В.Александрін, В.В.Петренко. – Київ:2Print, 2017. – 88с.
7. Клінічно-рентгенологічний атлас з діагностики захворювань легень. Навчальний посібник / За ред. Л. Д. Тодоріко.- Чернівці: Медуніверситет, 2014.- 342 с.
8. Хвороби респіраторної системи. Довідниковий посібник / Ю.І.Фещенко, В.М.Мельник, І.Г.Ільницький. – Київ – Львів: Атлас, 2008. – 497с.
9. Фещенко Ю.І. Організація контролю за хіміорезистентним туберкульозом. Виробниче видання. – Київ: Здоров'я, 2013. – 704 с.
10. Туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД: навч. посібник / Р.Г.Процюк, В.Ф.Москаленко, В.І.Пет.ренко та ін. Київ: Медицина, 2009. - 424 с.
11. Прикладні питання фтизіатрії дитячого та підліткового віку: Навчальний посібник / За ред. Ільницького І.Г., Костик О.П., Білозір Л.І., - Львів: Атлас, 2013. – 731 с.

Інформаційні ресурси:

12. Державна установа „Український центр контролю за соцхворобами МОЗ України”:
<http://ucdc.gov.ua>
13. Сайт Національного інституту фтизіатрії і пульмонології імені Ф.Г.Яновського:

<http://www.ifp.kiev.ua/doc>

14. Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. Український науково-практичний журнал
<http://www.tub.vil.com.ua>

15. Сайт Проекту USAID «Посилення контролю за туберкульозом в Україні»:

<http://www.stbcu.com.ua>

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

- Робоча навчальна програма дисципліни;
- Тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- Орієнтовні карти для організації самостійної роботи студентів;
- Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:
 - база тестових завдань
 - перелік теоретичних питань, що виносяться на підсумковий контроль
 - ситуаційні задачі
 - набори навчальних рентгенограм та томограм.

12. Додаткова інформація

Відповідальна за освітній процес – доц. Чуловська Уляна Богданівна, ulyana_62@ukr.net

На кафедрі діє науковий гурток, керівник - проф. Костик Ольга Петрівна,

kaf_phthiology@meduniv.lviv.ua

Практичні заняття відбуваються на базі КНП ЛОР «Львівський регіональний фтизіопульмонологічний клінічний лікувально-діагностичний центр» (вул. Зелена, 477).

Студентам необхідно мати халати, шапочки, маски, власні стетофонендоскопи.

Укладач силабуса

Чуловська Уляна Богданівна, к.м.н., доцент

Завідувач кафедри

Костик Ольга Петрівна, д.м.н., професор